

Środa, 10 lutego 2021 r.

P9_TA(2021)0042

Wykonanie art. 43 dyrektywy w sprawie procedury azylowej**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie wdrożenia art. 43 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (2020/2047(INI))**

(2021/C 465/05)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (ONZ) w 1948 r. oraz Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka (EKPC),
- uwzględniając Konwencję z 1951 r. dotyczącą statusu uchodźców oraz protokół z 1967 r. do tej konwencji, a w szczególności zasadę *non-refoulement*,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwana dalej „Kartą”, a w szczególności jej art. 1, 3, 4, 6, 7, 18, 19, 20 i 47,
- uwzględniając Globalne porozumienie na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 19 grudnia 2018 r.,
- uwzględniając art. 78 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej ⁽¹⁾ (dyrektywa w sprawie procedur azylowych),
- uwzględniając odpowiednie orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (dyrektywa w sprawie warunków przyjmowania) ⁽²⁾,
- uwzględniając wstępne porozumienie między Parlamentem a Radą z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie przekształcenia dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (Dublin III) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 kwietnia 2020 r. zatytułowany „COVID-19: Wskazówki dotyczące wdrażania odpowiednich przepisów UE w dziedzinie azylu, procedur powrotu oraz przesiedleń” (C(2020)2516),

⁽¹⁾ Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 60.⁽²⁾ Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 96.⁽³⁾ Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1.⁽⁴⁾ Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 31.

Środa, 10 lutego 2021 r.

- uwzględniając europejską ocenę wdrożenia dotyczącą procedur azylowych na granicach ⁽⁵⁾, przeprowadzoną przez Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego w listopadzie 2020 r.,
 - uwzględniając badanie Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) z września 2020 r. zatytułowane „Procedury graniczne dotyczące wniosków o udzielenie azylu w państwach UE+” oraz publikację EASO z września 2019 r. zatytułowaną „Guidance on asylum procedure: operational standards and indicators” [Zalecenia w sprawie procedury azylowej: standardy operacyjne i wskaźniki],
 - uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) za rok 2020 dotyczące praw podstawowych,
 - uwzględniając opinię Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej nr 3/2019 z dnia 4 marca 2019 r. zatytułowaną „Aktualizacja opinii Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2016 r. na temat praw podstawowych w hotspotach utworzonych w Grecji i we Włoszech”,
 - uwzględniając sprawozdanie FRA z 8 grudnia 2020 r. zatytułowane „Migration: Fundamental Rights Challenges at Land Borders” [Migracja: wyzwania dotyczące praw podstawowych na granicach lądowych],
 - uwzględniając zalecane zasady i wytyczne Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka w sprawie praw człowieka na granicach międzynarodowych,
 - uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa z 2016 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie interpretacji i wdrażania porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽⁶⁾,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólną procedurę ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylającego dyrektywę 2013/32/UE,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu, a także art. 1 ust. 1 lit. e) decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy i załącznik 3 do tej decyzji,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0005/2021),
- A. mając na uwadze, że celem niniejszej rezolucji jest dostarczenie współprawodawcom opartych na dowodach informacji na temat obecnego stosowania procedur granicznych poprzez ocenę wdrażania przez państwa członkowskie art. 43 dyrektywy w sprawie procedur azylowych i przepisów powiązanych; mając na uwadze, że celem niniejszej rezolucji nie jest ani zastąpienie zaległego pełnego sprawozdania z wdrożenia dyrektywy w sprawie procedur azylowych przez Komisję ani ocena nowych wniosków Komisji.
- B. mając na uwadze, że zdezagregowane i porównywalne dane dotyczące wdrożenia art. 43 dyrektywy w sprawie procedur azylowych często nie są gromadzone ani publicznie dostępne; mając na uwadze, że dane na temat kosztów finansowych procedur granicznych nie są dostępne; mając na uwadze, że pozbawienie wolności może wiązać się ze znacznymi kosztami ludzkimi dla tych osób, zwłaszcza jeżeli w ośrodku detencyjnym na granicy panują nieodpowiednie warunki lub jeżeli nie stosuje się zabezpieczeń proceduralnych lub stosuje się je niewłaściwie;
- C. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie procedur azylowych nie zawiera jasnej definicji procedur granicznych ani nie określa ich celów; mając na uwadze, że na mocy art. 43 ust. 1 dyrektywy w sprawie procedur azylowych państwa członkowskie mają swobodę wyboru i stosowania procedur granicznych; mając na uwadze, że procedurę graniczną wprowadziło 14 państw członkowskich, a trzy spośród nich (z grupy objętej europejską oceną wdrożenia EPRS) stosują procedurę graniczną z powodów wykraczających poza przepisy dyrektywy w sprawie procedur granicznych; mając na uwadze, że państwa członkowskie mogą przewidzieć procedury badania dopuszczalności lub badania merytorycznego na granicy lub w strefie tranzytowej w ściśle określonych okolicznościach; mając na uwadze, że większość państw członkowskich dokonuje oceny stosowania systemu dublińskiego na granicy lub w strefach tranzytowych; mając na uwadze, że procedury graniczne stanowią tylko niewielki odsetek wszystkich spraw rozpatrywanych przez organy rozstrzygające, z wyjątkiem Grecji, gdzie ponad 50 % wniosków azylowych jest rozpatrywanych w trybie procedury przyspieszonej w wyniku porozumienia UE-Turcja;

⁽⁵⁾ W. van Ballegooy, K. Eisele, „Asylum procedures at the border, European Implementation Assessment” [Procedury azylowe na granicach: europejska ocena wdrożenia], Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, 2020.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 76 z 9.3.2020, s. 86.

Środa, 10 lutego 2021 r.

- D. mając na uwadze, że art. 43 dyrektywy w sprawie procedur azylowych nie określa wyraźnie, na których granicach państwa członkowskie mogą stosować procedury graniczne; mając na uwadze, że w europejskiej ocenie wdrożenia EPRS stwierdziło, iż termin „granica” zawarty w ww. artykule należy rozumieć jako granica zewnętrzna UE; mając na uwadze, że dwa państwa członkowskie stosują również procedury graniczne na granicach wewnętrznych i zatrzymują wnioskodawców w obiektach policji;
- E. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie zatrzymują osoby ubiegające się o azyl w procedurach granicznych bez podstawy prawnej w prawie krajowym; mając na uwadze, że oprócz niewystarczających zabezpieczeń dla wnioskodawców może to również skutkować pozbawieniem prawa do wizyt posłów do Parlamentu;
- F. mając na uwadze, że zatrzymanie w ramach procedur granicznych podlega tym samym zasadom, co zatrzymanie wnioskodawców w innym miejscu na terytorium państwa członkowskiego; mając na uwadze, że zgodnie z dyrektywą w sprawie warunków przyjmowania wnioskodawców można zatrzymać jedynie w ostateczności po należyтым przeanalizowaniu wszystkich nieizolacyjnych środków alternatywnych wobec zatrzymania oraz że zatrzymanie musi opierać się na zasadach konieczności i proporcjonalności; mając na uwadze, że w przypadku nakazu zatrzymania przez organy administracyjne, państwa członkowskie zapewniają – z urzędu lub na żądanie wnioskodawcy – szybką sądową kontrolę legalności zatrzymania. mając na uwadze, że w obecnych ramach prawnych w odniesieniu do małoletnich państwa członkowskie dokładają również wszelkich starań, aby zwolnić ich z ośrodka detencyjnego i zakwaterować w miejscu odpowiednim dla małoletnich;
- G. mając na uwadze, że pomimo znacznego wzrostu liczby domniemyanych naruszeń praw podstawowych na granicach zewnętrznych UE państwa członkowskie nie mają obowiązku ustanowienia niezależnego mechanizmu monitorowania zapewniającego ochronę praw podstawowych na granicach zewnętrznych;
- H. mając na uwadze, że obywatelom państw trzecich i bezpaństwowcom należy zapewnić odpowiednie wsparcie przy procedurach granicznych, w tym pomoc prawną i tłumaczenie ustne, w szczególności w zakresie możliwości złożenia wniosku o ochronę międzynarodową;
- I. mając na uwadze, że w europejskiej ocenie wdrożenia EPRS stwierdziło, że państwa członkowskie objęte oceną w praktyce w ogóle nie stosują lub stosują jedynie w ograniczonym zakresie gwarancje proceduralne przewidziane w dyrektywie w sprawie procedur azylowych, w szczególności prawo do informacji, pomocy prawnej i tłumaczenia ustnego;
- J. mając na uwadze, że w europejskiej ocenie wdrożenia EPRS wskazuje na szereg przypadków naruszenia dyrektywy w sprawie procedur azylowych; mając na uwadze, że Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jedynie przeciwko dwóm państwom członkowskim;

Uwagi ogólne

1. odnotowuje, że w ramach przygotowań nowego paktu o migracji i azylu Komisja przeprowadziła konsultacje z zainteresowanymi stronami, a także wymianę informacji z Parlamentem i państwami członkowskimi; podkreśla jednak, że pomimo prawnego obowiązku sprawozdawczości i wymogów wynikających z Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa Komisja nigdy nie przedstawiła sprawozdania z wdrażania dyrektywy w sprawie procedur azylowych oraz że w latach 2016 i 2020 przedstawiła wnioski dotyczące rozporządzenia w sprawie procedur azylowych, nie przewidując żadnej oceny skutków; oczekuje, że Komisja przedstawi zaległe sprawozdanie z wdrożenia, które należało sporządzić w 2017 r.;
2. ponownie podkreśla znaczenie opartego na dowodach podejścia do kierowania spójnym kształtowaniem polityki;
3. zauważa, że monitorowanie i dane statystyczne są niezbędne, aby zapewnić przestrzeganie prawa UE; wzywa państwa członkowskie do gromadzenia danych statystycznych dotyczących: (i) liczby wniosków rozpatrywanych w ramach procedur granicznych oraz kategorii odnośnych wnioskodawców; (ii) rodzaju podstaw zastosowania procedury granicznej i częstotliwości ich zastosowania; (iii) wyników procedur granicznych, zarówno w pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym, oraz (iv) liczby i kategorii osób nieobjętych procedurą graniczną;

Zakres stosowania

4. podkreśla, że procedury graniczne stanowią obecnie wyjątki od prawnie określonej zasady, zgodnie z którą osoby ubiegające się o azyl mają prawo wjazdu na terytorium państwa członkowskiego; zauważa, że wielu wnioskodawców składa wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej na granicy lub w strefie tranzytowej państwa członkowskiego, zanim zapadnie decyzja w sprawie wjazdu wnioskodawcy; zauważa, że w tej sytuacji państwa członkowskie mogą przewidzieć procedury graniczne jedynie w przypadkach wyczerpująco określonych w art. 31 ust. 8 i art. 33 dyrektywy w sprawie procedur azylowych oraz zgodnie z podstawowymi zasadami i gwarancjami określonymi w rozdziale II tej dyrektywy; odnotowuje, że transpozycja i stosowanie procedur granicznych na mocy dyrektywy w sprawie procedur azylowych różnią się między poszczególnymi państwami członkowskimi, co powoduje brak jednolitości tych procedur w UE; zauważa, że większość państw członkowskich stosuje procedury graniczne tylko w nielicznych przypadkach oraz że szereg państw członkowskich w ogóle unika ich stosowania; podkreśla jednak, że trzy z siedmiu państw członkowskich objętych europejską oceną wdrożenia EPRS stosują procedury graniczne wykraczające poza podstawy przewidziane w art. 43 dyrektywy w sprawie procedur azylowych, i wzywa je do zaprzestania tej praktyki; wzywa ponadto państwa członkowskie, by zaprzestały stosowania procedur granicznych na granicach wewnętrznych;

Środa, 10 lutego 2021 r.

5. zauważa, że w interesie wszystkich osób ubiegających się o ochronę międzynarodową leży jak najszybsze i jak najskuteczniejsze rozpatrzenie ich wniosków, pod warunkiem że wnioski te zostaną poddane indywidualnej ocenie oraz że wnioskodawcy uzyskają gwarancje proceduralne i prawa przysługujące im na mocy prawa UE oraz że będą mogli z nich skutecznie korzystać;

Fikcja prawna dotycząca odmowy wjazdu i zatrzymania

6. przypomina, że procedury graniczne przewidują wymóg rozpatrzenia wniosku o udzielenie azylu na granicy lub w strefie tranzytowej przed podjęciem decyzji o wjeździe na terytorium państwa członkowskiego; ponownie przypomina, że odmowa wjazdu na mocy kodeksu granicznego Schengen nie może naruszać przepisów szczególnych dotyczących prawa do azylu i ochrony międzynarodowej; zauważa w związku z tym, że państwa członkowskie mają obowiązek ocenić, czy osoba ubiegająca się o azyl potrzebuje ochrony;

7. zauważa także, że na podstawie art. 9 ust. 1 dyrektywy w sprawie procedur azylowych wnioskodawcy mają prawo pozostać na terytorium państw członkowskich, w tym na granicy lub w strefach tranzytowych, w których złożyli wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej;

8. wskazuje, że uznanie, iż wnioskodawca nie wjechał legalnie na terytorium państwa członkowskiego, mimo że już tam przebywa, stanowi fikcję prawną; podkreśla, że ta fikcja prawna ma wyłącznie wpływ na prawo do wjazdu i pobytu, lecz nie oznacza, że wnioskodawca nie podlega jurysdykcji danego państwa członkowskiego;

9. podkreśla, że wnioskodawcy objęci procedurami granicznymi są często umieszczani w ośrodku detencyjnym do czasu rozpatrzenia ich wniosku o udzielenie azylu; zwraca ponadto uwagę, że wszystkie państwa członkowskie objęte europejską oceną wdrożenia przez EPRS zatrzymują osoby ubiegające się o azyl w ramach procedur granicznych;

10. ponownie podkreśla, że zgodnie z przepisami dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania państwa członkowskie nie mogą zatrzymać żadnej osoby wyłącznie na podstawie faktu, że jest ona wnioskodawcą, i przypomina, że wnioskodawców można zatrzymać wyłącznie w wyraźnie określonych wyjątkowych przypadkach; przypomina o swoim wspólnym wstępnym porozumieniu z Radą w sprawie przekształcenia dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania, zgodnie z którym państwa członkowskie nie mogą zatrzymywać wnioskodawców ze względu na ich obywatelstwo; podkreśla, że zgodnie z dyrektywą w sprawie warunków przyjmowania zatrzymanie musi pozostać środkiem ostatecznym, stosowanym jak najkrócej i wyłącznie tak długo, jak mają zastosowanie przesłanki określone w art. 8 ust. 3 tej dyrektywy, oraz że należy umożliwić osobom zatrzymanym zaskarżenie pozbawienia wolności; przypomina, że prawo do wolności określone w art. 6 Karty i art. 5 EKPC ma również zastosowanie na granicach UE; ubolewa, że w ramach procedur granicznych nie opracowano ani nie zastosowano żadnej alternatywy dla zatrzymania, i zachęca państwa członkowskie do przyjęcia niezbędnych środków w celu zapewnienia takich alternatywnych rozwiązań;

11. jest zaniepokojony faktem, że niektóre państwa członkowskie zatrzymują osoby ubiegające się o azyl przy zastosowaniu procedur granicznych bez właściwej podstawy prawnej do zatrzymania w procedurach granicznych w prawie krajowym, gdyż może to skutkować niewystarczającymi zabezpieczeniami; podkreśla, że jeżeli państwa członkowskie zdecydują się na zatrzymanie, powinny przedstawić podstawę prawną takiego środka w prawie krajowym;

12. przypomina, że w sprawach połączonych C-924/19 PPU i C-925/19 PPU TSUE orzekł, że nawet jeśli wnioskodawca może opuścić strefę tranzytową w kierunku państwa trzeciego, sytuację tę można uznać za zatrzymanie;

13. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami na temat poważnych przypadków łamania praw człowieka i godnych ubolewania warunków zatrzymania w strefach tranzytowych lub ośrodkach detencyjnych w strefach przygranicznych; apeluje do państw członkowskich, aby zapewniały godne warunki przyjmowania w ośrodkach granicznych zgodnie ze standardami określonymi w dyrektywie w sprawie warunków przyjmowania; przypomina w związku z tym, że zatrzymanych wnioskodawców powinno się traktować z pełnym poszanowaniem ich godności ludzkiej;

14. przypomina, że przy stosowaniu niniejszej dyrektywy państwa członkowskie powinny dbać w pierwszej kolejności o dobro dziecka zgodnie z Kartą i Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka z 1989 r.; zauważa, że Komitet Praw Dziecka ONZ wyjaśnił, że dzieci nigdy nie należy zatrzymywać ze względów związanych z imigracją; ponownie przypomina swoje stanowisko dotyczące rozporządzenia w sprawie procedur azylowych, zgodnie z którym małoletnich nigdy nie należy zatrzymywać w ramach procedur granicznych, a procedurę graniczną można stosować wyłącznie w odniesieniu do małoletnich, w przypadku których istnieje alternatywa dla zatrzymania; wzywa państwa członkowskie, które obecnie stosują procedurę graniczną wobec małoletnich, do wprowadzenia alternatyw dla zatrzymania zgodnie z najlepiej pojętym dobrem dziecka; wzywa państwa członkowskie do stosowania procedur granicznych wyłącznie w przypadku, gdy istnieją takie nieizolacyjne alternatywy;

Środa, 10 lutego 2021 r.

Odmowa wjazdu i monitorowanie

15. podkreśla ostatnie ustalenia FRA, a w szczególności fakt, że liczba domniemanych przypadków naruszenia praw podstawowych zgłoszonych na granicach zewnętrznych znacznie wzrosła w ostatnich latach; zauważa, że obejmuje to wiele przypadków, w których osobom odmówiono wjazdu bez zarejestrowania ich wniosków o azyl, w tym w ramach procedur granicznych; ponownie stwierdza, że państwa członkowskie są zobowiązane zapobiegać niedozwolonemu przekraczaniu granic, i przypomina, że obowiązek ten nie może naruszać praw osób ubiegających się o ochronę międzynarodową; zgadza się z FRA, że regularne powtarzanie się i poważny charakter tych domniemanych incydentów stanowią poważny problem dotyczący praw podstawowych; powtarza, że prawo Unii i prawo międzynarodowe zakazują automatycznej odmowy wjazdu, *refoulement* i wydaleń zbiorowych; podkreśla ponadto, że zgodnie z art. 8 dyrektywy w sprawie procedur azylowych państwa członkowskie mają obowiązek informowania osób o możliwości ubiegania się o azyl, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na potrzebę ochrony, oraz że osobom, którym odmówiono wjazdu, należy zapewnić dostęp do skutecznego środka odwoławczego zgodnie z prawem UE i EKPC; ubolewa nad wszystkimi przypadkami, w których państwa członkowskie nie wypełniają swoich zobowiązań w tym zakresie, i wzywa je, aby w pełni przestrzegały tych zobowiązań; wzywa Komisję, aby skutecznie zapewniała przestrzeganie tych zobowiązań przez państwa członkowskie, w tym przez zawieszenie płatności UE w przypadku poważnych uchybień;

16. uważa, że ważne jest ustanowienie niezależnych mechanizmów monitorowania, i wzywa państwa członkowskie do udzielenia organom monitorującym niezakłóconego dostępu do infrastruktury na granicach w celu zapewnienia skutecznej ochrony praw podstawowych i systematycznego zgłaszania naruszeń, zgodnie z zaleceniami zapisanymi w sprawozdaniu FRA dotyczącym przypadków naruszenia praw podstawowych na granicach lądowych; sądzi, że niezależne organy monitorujące powinny również weryfikować jakość procesu decyzyjnego i jego rezultaty, a także warunki zatrzymania i zgodność z gwarancjami proceduralnymi; uważa, że niezależne i kompetentne instytucje krajowe i organizacje pozarządowe stojące na straży praw człowieka, agencje UE, takie jak FRA, oraz organizacje międzynarodowe, takie jak UNHCR, powinny być częścią organów monitorujących;

Małoletni bez opieki i wnioskodawcy wymagający szczególnego traktowania potrzebujący szczególnych gwarancji proceduralnych w procedurze granicznej

17. zauważa, iż art. 24 dyrektywy w sprawie procedur azylowych stanowi, że państwa członkowskie oceniają w rozsądnym terminie po złożeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, czy wnioskodawca potrzebuje szczególnych gwarancji proceduralnych, oraz że państwa członkowskie nie mogą stosować procedury granicznej, jeżeli takich gwarancji nie można udzielić w ramach tej procedury;

18. podkreśla, że chociaż państwa członkowskie ustanowiły mechanizmy identyfikacji wnioskodawców potrzebujących szczególnych gwarancji proceduralnych, mechanizmy te często nie są skuteczne w wykrywaniu takich potrzeb, a w przypadku ich stwierdzenia często dokonują jedynie oceny widocznych potrzeb; zauważa, że wyzwaniem pozostaje skuteczna i szybka identyfikacja wnioskodawców potrzebujących szczególnych gwarancji proceduralnych; podkreśla, że osoby wymagające szczególnego traktowania mają prawo do oceny ich potrzeb w zakresie specjalnych gwarancji proceduralnych, a w przypadku zastosowania wobec nich procedur granicznych – do uzyskania odpowiedniego wsparcia na mocy prawa UE; wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby skutecznie identyfikowano wszystkich wnioskodawców potrzebujących szczególnych gwarancji proceduralnych i zapewniano im pełny dostęp do tych specjalnych gwarancji i wsparcia, zgodnie z postanowieniami dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania; podkreśla, że jeżeli nie można udzielić odpowiedniego wsparcia w ramach procedury granicznej lub jeżeli organ rozstrzygający uzna, że wnioskodawca potrzebuje szczególnych gwarancji proceduralnych, ze szczególnym uwzględnieniem ofiar tortur, gwałtu lub innych poważnych form przemocy psychicznej, fizycznej, seksualnej lub przemocy ze względu na płeć, organ rozstrzygający nie może stosować tych procedur lub musi zaprzestać ich stosowania wobec wnioskodawcy;

19. przypomina, że w art. 25 ust. 6 lit. b) dyrektywy w sprawie procedur azylowych określono ograniczony zestaw okoliczności, w których państwa członkowskie mogą rozpatrywać wnioski złożone przez małoletnich bez opieki w ramach procedury granicznej; podkreśla, że badane państwa członkowskie nie wprowadziły odpowiednich metod ustalania wieku; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły przestrzeganie dobra dziecka oraz chroniły dzieci, w tym ofiary handlu ludźmi; podkreśla, że dyrektywa w sprawie procedur azylowych daje państwom członkowskim możliwość zwolnienia małoletnich bez opieki z procedury granicznej i rozpatrywania ich wniosku z zastosowaniem zwykłej procedury azylowej; wzywa państwa członkowskie do zwolnienia małoletnich bez opieki z procedur granicznych;

Gwarancje proceduralne

20. zwraca uwagę, że procedury graniczne są procedurami przyspieszonymi, i przypomina, że zgodnie z art. 43 dyrektywy w sprawie procedur azylowych wnioskodawcom w ramach procedur granicznych przysługują te same prawa i gwarancje, co wnioskodawcom w ramach procedur zwykłych;

21. zwraca uwagę, że we wszystkich badanych państwach członkowskich zgłoszono istotne problemy dotyczące dostępu do pomocy prawnej i jej jakości; podkreśla, że pomoc prawna ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia sprawiedliwych procedur azylowych; zaleca, aby bezpłatną pomoc prawną gwarantowano już w pierwszej instancji, gdy tylko zarejestrowany zostanie wniosek o udzielenie azylu; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły również skuteczny dostęp do pomocy prawnej w praktyce oraz zagwarantowały dostępność wystarczającej liczby wykwalifikowanych doradców prawnych;

Środa, 10 lutego 2021 r.

22. zauważa, że dyrektywa w sprawie procedur azylowych daje państwom członkowskim możliwość dopuszczenia organizacji pozarządowych do procedury granicznej w celu świadczenia pomocy wnioskodawcom; wyraża ubolewanie, że w ramach procedur granicznych wiele państw członkowskich nie reguluje kwestii takiego dostępu wyspecjalizowanych organizacji pozarządowych do obiektów granicznych, przejść granicznych i stref tranzytowych, które to organizacje mogą odgrywać kluczową rolę w zabezpieczeniu praw i uprawnień proceduralnych wnioskodawców oraz podnieść jakość decyzji podejmowanych w pierwszej instancji;

23. podkreśla, że procedury graniczne charakteryzują się połączeniem krótkich terminów proceduralnych z zatrzymywaniem; uważa, że skuteczne terminy proceduralne są niezbędne w celu zminimalizowania tymczasowego pozbawienia swobody przemieszczania się w przypadku zatrzymania osób; przypomina, że państwa członkowskie mogą wprowadzić krótsze, lecz rozsądne terminy, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku oraz dla skutecznego dostępu wnioskodawcy do podstawowych gwarancji i zasad przewidzianych w dyrektywie w sprawie procedur granicznych; zauważa, że termin na wydanie decyzji w procedurze granicznej różni się w poszczególnych państwach członkowskich i wynosi od 2 do 28 dni, a termin na złożenie odwołania wynosi od 2 do 7 dni; zwraca uwagę, że krótkie terminy mogą stanowić wyzwanie dla dokładnego przygotowania rozmowy lub odwołania, a tym samym dla sprawiedliwego stosowania procedury, a z pewnością wówczas gdy nie stosuje się skutecznie gwarancji proceduralnych zapisanych w dyrektywie w sprawie procedur granicznych;

24. przypomina, że zgodnie z dyrektywą w sprawie procedur azylowych państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić wnioskodawcom dostęp do pomocy prawnej, zastępstwa prawnego i informacji dotyczących procedury; podkreśla, że wnioskodawcy muszą we właściwym czasie mieć dostęp do odpowiednich i zrozumiałych informacji na temat procedur granicznych oraz ich praw i obowiązków; wskazuje, że należy zapewnić obecność tłumacza ustnego na miejscu na wszystkich etapach procedury granicznej; przypomina, że indywidualne rozmowy wynikają z obowiązku państw członkowskich, aby zapewnić wnioskodawcom skuteczną możliwość przedstawienia powodów złożenia wniosku, i stanowią kluczowy element procedury sprawdzającej oraz że musi przeprowadzać je odpowiednio wyszkolony personel; podkreśla, że wnioskodawcom należy zapewnić wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się do rozmowy; z zaniepokojeniem zauważa, że państwa członkowskie badane w ramach europejskiej oceny wdrożenia prowadzonej przez EPRS nie wypełniają swoich obowiązków wynikających z dyrektywy w sprawie procedur granicznych i związanych z gwarancjami proceduralnymi w kontekście procedur granicznych; podkreśla także, że trudności wnioskodawców w dostępie do gwarancji proceduralnych mogą mieć poważne reperkusje dla ich praw zagwarantowanych w Karcie; wzywa państwa członkowskie do pełnego wdrożenia i stosowania zabezpieczeń zapisanych w dyrektywie w sprawie procedur granicznych;

25. przyznaje, że dyrektywa w sprawie procedur azylowych pozostawia w gestii państw członkowskich kwestię tego, czy odwołania mają automatyczny skutek zawieszający; przypomina jednak, że TSUE uznał, iż odwołanie od decyzji nakazującej powrót, której wykonanie może narazić danego obywatela państwa trzeciego na poważne ryzyko naruszenia zasady non-refoulement, musi mieć skutek zawieszający;

Procedury graniczne a przyjazd dużej liczby osób

26. zauważa, że zgodnie z art. 43 ust. 3 dyrektywy w sprawie procedur azylowych w przypadku przyjazdu dużej liczby obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców składających wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej na granicy lub w strefie tranzytowej procedury te mogą również być stosowane w przypadku, gdy ci obywatele państwa trzeciego lub bezpaństwowcy są normalnie zakwaterowani w miejscach znajdujących się w pobliżu granicy lub strefy tranzytowej oraz przez okres takiego zakwaterowania;

27. przypomina, że gwarancje określone w rozdziale II dyrektywy w sprawie procedur azylowych mają również zastosowanie w przypadku przyjazdu dużej liczby osób; uważa, że należy w związku z tym zapewnić wystarczającą liczbę pracowników i wystarczające zasoby; z zaniepokojeniem zauważa, że w takich przypadkach prawidłowe stosowanie procedur granicznych może stanowić wyzwanie, stwarzać ryzyko naruszenia praw podstawowych i budzić obawy co do skuteczności;

28. podziela obawy, które FRA, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców oraz specjalny sprawozdawca ONZ ds. praw człowieka przysługujących migrantom wyrazili w odniesieniu do poszanowania gwarancji proceduralnych i praw podstawowych w przyspieszonych procedurach granicznych stosowanych w greckich hotspotach; ubolewa nad poważnymi lukami w zakresie praw podstawowych występującymi w europejskich hotspotach wskazanymi przez FRA;

29. zauważa, że agencje UE mogą udzielić państwom członkowskim wsparcia w przypadku przyjazdu na przejście graniczne dużej liczby osób ubiegających się o azyl, w celu zapewnienia wszystkim wnioskodawcom szybkiej i rzetelnej procedury; zauważa w szczególności, że EASO może udzielać wsparcia operacyjnego na różnych etapach procedury azylowej, a Frontex może pomagać przy sprawdzaniu, ustalaniu tożsamości i pobieraniu odcisków palców; zauważa, że do tej pory EASO udzielał pomocy jedynie w Grecji w ramach tzw. przyspieszonej procedury granicznej na wyspach; zauważa ponadto, że dokonano usprawnień, lecz nadal utrzymują się poważne niedociągnięcia, takie jak okres trwania procedur granicznych wynoszący średnio kilka miesięcy; wyraża nadzieję, że planowana Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu przyczyni się do wyeliminowania tych niedociągnięć;

Środa, 10 lutego 2021 r.

Stosowanie procedur granicznych

30. przypomina, że stosowanie procedur granicznych pozostaje w gestii państw członkowskich; przypomina, że państwa członkowskie, które stosują procedury graniczne, powinny zapewnić warunki gwarantujące sprawiedliwą i odpowiednią procedurę, a także szybkie wyjaśnienie jej wyników osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową; zauważa, że zwłaszcza w bardziej złożonych sprawach skuteczność gwarancji proceduralnych, takich jak prawo do pomocy prawnej, może zostać osłabiona; podkreśla, że skuteczne procedury i gwarancje proceduralne muszą iść ze sobą w parze; podkreśla, że gdy niemożliwe jest podjęcie decyzji najpóźniej w terminie czterech tygodni, wniosek należy rozpatrywać zgodnie z innymi przepisami dyrektywy w sprawie procedur azylowych; wzywa państwa członkowskie do pełnego przestrzegania w prawie i w praktyce gwarancji proceduralnych przewidzianych w dyrektywie w sprawie procedur azylowych;

31. wzywa państwa członkowskie, by stale wymieniały się najlepszymi praktykami w zakresie prawidłowego stosowania bieżących procedur granicznych oraz by przekazywały je także Komisji;

32. wzywa państwa członkowskie, aby krytycznie oceniły, czy ich obecne zdolności operacyjne są wystarczające do wypełnienia przez nie obowiązków w ramach procedur granicznych; wzywa państwa członkowskie, aby w odpowiednich przypadkach zacieśniły współpracę operacyjną i zwiększyły świadczenie pomocy;

33. wzywa Komisję, aby skutecznie monitorowała wdrożenie art. 43 i powiązanych przepisów dyrektywy w sprawie procedur azylowych oraz by podejmowała działania w przypadku niezgodności, w tym – w odpowiednich przypadkach – przez wszczęcie postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;

o

o o

34. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
